

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Bayer Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500—; pentru particulari Lei 400—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300—. În străinătate Lei 800—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: **Constantin Popp.**

□

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

S u m a r u l :

Se apropie osânda. — Să o luăm dela capăt. — Schimbare de metodă. — Statul — comunizant. — Sumele donate în scopuri culturale de băncile românești din Ardeal. — Situația. — *Cronica:* În atențiunea deponenților Cassei de depuneri. — Aviz.

Se apropie osânda.

Atâtea experimentări pe socoteala bieteii țării, câte s'au făcut de revoluționarii vieții noastre economice; atâtea măsuri luate de guverne deadreptul împotriva cererilor cercurilor interesate, ca și când ele ar fi cele mai periculoase organizații împotriva intereselor țării; atâtea teroare, cât a deslănțuit democrația integrală pentru a se menține la suprafață când nici o calitate ori pregătire nu avea pentru a conduce treburile obștești, — pare că începe să-și arate efectele triste. Democrația va cădea, dar prăbușirea ei, după devastările incapacității ei, — ori cât de mult ar însemna pentru țară o eliberare, o ușurare, — nu însemnează și o scăpare din fața dezastrului, unde ne-a adus. Repararea rezelor cauzate de atâtea improvizații și expediente, constituie însă o moștenire ingrată, la care nu râvnește nimeni.

S'a anunțat cu mare emfază că s'au găsit mijloacele pentru finanțarea valorizării recoltei, ca pe urmă să cetim vești, cari ne-au făcut să înțelegem, în rate că totuși nu s'au găsit mijloacele. După ce s'a dat lovitura idioată băncilor, periclitându-li-se multora însăși existența, guvernării noastre simț și ei golul rămas în viața economică, după băncile, cari au

început de a mai exista, sau de a-și îndeplini rolul de repartizatoare de credit; și se sbat neputincioși, în căutarea de soluții, ca să nu se prăpădească și ei sub ruinele edificiului economic al țării, atât de compromis prin legiurile de curat bolșevism pe care le-au produs. Funcțiunea creditului fiind compromisă, prin prigoana demagogiei împotriva băncilor, — azi ne vedem împinși cu câteva decenii înapoi, — trăind „pe bani gata”, când țării îi lipsea și până aci capitalul de numerar și când mizeria generală a căpătat expresie necunoscută nouă. Iată unde am ajuns! Nici redusele produse ale unei producții handicapate de prostia omenească, orgolioasă până dincolo de ridicol, — nu le putem valorifica; cerealele unei recolte mizerabile, se vor vinde cu prețuri derizorii. Acolo, unde inițiativa particulară mai găsea izvoare de venit, s'a ivit statul ca și concurent, cu casele lui autonome și cu întreprinderile comercializate, cari nu plătesc impozite și nu produc venituri nete, ei sporesc deficitul bugetului țării atât de compromis. Pare că s'ar fi urmărit sistematic atrofierea progresivă a vieții economice a țării, — atât de idioate au fost măsurile luate, al căror efect era prevăzut de altcui, și prevestit de cercurile economice practice.

Conferința dela Londra se va termina cu un fiasco formidabil, datorit tot democrației incapabile, care suferă pretutindeni de aceiaș boală a incompetenței, și se menține numai prin teroarea numerică. Se va termina cu conferințomania; se va pune capăt odată lașității

de nu a trage concluziile logice, din situațiile date, și de exerocheriile falsificării realității. Dulceagăria unui limbajiu, care ascunde neputința; bombasticismul dialecticeii democratice; momirea cetățenilor copleșiți de suferințe, — cu punerea în perspectivă a unei îndreptări apropiate și a deșteptării de speranțe deșarte, — toate acestea se vor sfârșit și simțim că se apropie ziua osândeii pentru toate, câte s'au păcătuțit, cu ori fără voia, — împotriva intereselor de totdeauna, ale țării. Nădăjduim că fiecare va fi pus la locul lui și rațiunea și logica, își vor relua funcțiunea în îndrumarea treburilor obștești.

TRITON.

Să o luăm dela capăt!

Conversiunea datoriilor private rurale și urbane.

Iată marea problemă, sub a cărei obsesie trăim de câțiva ani și care, în loc de a fi lămurită, se încălcește tot mai mult.

Căci nici un om de bunăcredință și conștient de realitatea situației nu va contesta faptul dureros, că diferitele legi votate, amendate, interpretate și — unele — abrogate, inclusiv legea datoriilor private din 14 Aprilie 1933, n'au reușit să ia dela ordinea zilei chinuitoarea problemă. Despre acest lucru credem că nu se îndoește nici chiar dl „Potârcea” (acest nume ni se pare — nu știm cum — foarte sugestiv în chestie și numai din acest motiv îl cităm!)

Este absolut sigur că în toamnă, sau — dacă vom fi excepțional de tari la ceață — cel mai târziu în primăvara viitoare legiferanții noștri vor trebui să se ocupe din nou cu reglementarea datoriilor private, situația de azi în materie — un moratoriu destul de imprecis și de schiop — nefiind altceva decât cel mai stupid „strușism”, minus sinceritatea strușului, care, în prostia lui, crede și este chiar convins, că ascunzându-și capul în nisip, cu aceasta s'a pus în afara oricărui pericol, care i-ar amenința viața.

La noi, în chestiunea care ne preocupă nu poate fi admisă nici măcar această tristă scuză, căci nu este posibil ca legiferanții noștri de ieri și de azi și toți colaboratorii lor, din toate partidele

politice „conversioniste”, să fi fost sincer convinși că, legiferând așa cum au legiferat, au rezolvat definitiv, în concordanță cu interesele „permanente” ale țării, problema datoriilor private.

Într'adevăr își stă mintea în loc, când te gândești, că s'a putut găsi o masă de 5—600 de oameni țifrați și aproape toți decorați, de vreme, cu plete cărunte sau, de oameni, cu înalte ordine și titlușele, indicând vrednicia lor nediscutabilă, **cari să creadă:**

1. că se pot ierta (șterge) unui număr de X cetățeni — factori de producțiune — 25—50% din datoriile lor de un total de 30—50 Miliarde Lei, restul urmând să fie plătit ad calendaras graecas, pe lângă un procent ridicol **fără a se diminua** cu aceeași cotă averile unui Y număr de alți cetățeni (egal de mare) factori de producțiune ca și ceilalți și cel puțin tot așa de interesați și de prețioși pentru economia țării;

2. că, în special, instituțiile de credit privat, cari, se știe că îndeobște lucrau până acum și în sistemul capitalist de azi, cu cca 10—20% fonduri proprii (capital și rezerve) și restul de 80—90% fonduri străine (depuneri și reescont), ar putea suporta numai din fondurile proprii — **fără să moară de fapt și de drept** — sacrificiile cerute lor de legile zise de conversiune-model Argetoianu & Co.;

3. că aceleași instituțiuni de credit, puse în fața amintitelor legi, ar putea impune — ele de capul lor — fără paragrafi de lege (constituționali sau nu, aceasta nu interesează aici!) aceleași sacrificii **creditorilor lor** (deponenți și Banca Națională a României), cari le-au fost impuse lor de Argetoianu & Co.;

4. cu un cuvânt: **că absurdul este normal**, sau că **albul-zăpadă** poate fi văzut ca **negru-făciune**.

Și totuși așa au votat cei 5—600 de aleși ai națiunii, cu excepțiile onorabile cunoscutе, și și-au justificat diurnele parlamentare! Nu este într'adevăr surprinzător?

De altă parte este cel puțin tot așa de ciudat, că aceia pe cari îi privește legiferarea datoriilor — marea mulțime a debitorilor și creditorilor — pe spațele cărora s'a jucat această sinistru farsă, n'au cerut cel puțin banii înapoi profitorilor de diurne pe această chestie.

Dar destul! Să vedem ce este de făcut de aici înainte.

Problema, repetăm, suntem convinși că va trebui reluată și *altfel* rezolvată. De aceea, oricât ne-ar repugna futuror, suntem totuși nevoiți să o repunem în discuțiune.

Aoleo! — se va cutremura bunul cititor — iar începeți cu planuri de conversiune, și încă desigur un nou plan!

Este într'adevăr o propunere, sau, dacă vreți, un plan de conversiune, dar nou nu este, ci e acelaș pe care l-am mai publicat, ba am avut îndrăsneala și naivitatea a-l trimite, la timpul său, și dlui Argetoianu, pe când era ministru al conversiunii.

Reproduc mai jos acea propunere de conversiune a datoriiilor private, cu mici completări precum urmează:

1. Se înființează o *Casă (bancă) de Conversiune (amortizare)* ca societate anonimă, privilegiată și cu colaborarea statului, având un capital inițial de cel puțin 500.000.000.—, adunat prin subscripție publică dela particulari (bani tezaurizați), bănci, societăți de asigurare, comerciale și industriale și dela stat (capitalul destinat Creditului Ipotecar).*)

Acest capital va fi sporit cu aportul în creanțe de câte 10%—20% al actualilor creditori după toate creanțele lor preluate de Casa de Conversiune, spor de capital, la care Casa nu va fi datoare să dea nici un fel de dividend înainte de a-și fi făcut un fond de rezervă egal cu capitalul inițial.

2. Casa de conversiune va prelua dela actualii creditori, prin intermediul băncilor particulare existente, toate datoriile private admisibile la conversiune, datorii stabilite fără nici un alt discernământ decât evitarea fraudei de ultim moment. Actualii creditori vor fi achitați de creanțele lor convertite cu obligațiuni ipotecare de conversiune, garantate și de stat, purtând o dobândă minimală (2%) și investite cu putere liberatoare în mâna creditorilor intermediari actuali.

3. Nu vor fi admise la conversiune datorii, cari, în totalul lor reprezintă mai puțin decât 25% și nici acelea cari întrec 90% a patrimoniului (proprietăților imobiliare și a dependențelor lor) debitorilor, precum nu vor fi convertibile nici dato-

riilor comercianților aflători în concordat sau în faliment. Evaluarea patrimoniului debitorilor se va face în baza veniturilor din rolurile fiscale actuale.

4. Operațiunile de evaluare a patrimoniilor și de transfer asupra Casei de Conversiune a creanțelor și a garanțiilor dela actualii creditori se vor îndeplini de anumite comisiuni pe județe, funcționând la sediul uneia sau mai multor bănci particulare din județ și fiind compuse din câte 5 membri și anume: Un judecător ca președinte, un delegat al Casei de Conversiune un delegat al Baroului advocaților (ca apărător al intereselor debitorilor), un delegat al băncii particulare respective (ca apărător al intereselor creditorilor) și un delegat al Administrației Financiare (ca expert la evaluarea patrimoniilor debitorilor în baza veniturilor din rolurile fiscale).

5. Băncile particulare, cari vor face în județe serviciile de mai sus, vor primi dela Casa de Conversiune și însărcinarea de a menține și pe mai departe contactul cu foștii lor debitori (eventual și cu ceilalți debitori convertiți prin mijlocirea lor) încassând, în numele și pentru contul Casei de Conversiune, cotele stabilite de amortizare (între 3—6%) și vărsându-le la oficiile Băncii Naționale a României în favoarea amintitei Case de Conversiune. Ele (acele bănci particulare) vor administra împrumuturile convertite sub controlul unui comisar expert al Casei de Conversiune.

6. Datoriile de convertit se vor calcula toate pe o anumită zi cu dobânzile lor legale (eventual scăzute cu învoirea creditorilor) plus cheltuelile efective de protest și de judecată (onorarii de avocat etc.) și totalul astfel obținut va constitui datoria de convertit.

7. Obligațiunile ipotecare de conversiune vor fi răscumpărate, după un plan dinainte stabilit, în curs de 30—50 de ani din cotele de amortizare la datoriile convertite și din sume corăspunșătoare prevăzute anual în bugetele Statului, în care scop se va putea înființa un impozit special minimal, ușor de motivat și de suportat.

8. Instituțiunile de credit ca și oricare creditor intermediar actual (creditor-debitor!) se vor putea descărca de angajamentele lor (creditori proprii) cu aceste obligațiuni ipotecare de conver-

*) Dacă n'a fost cheltuit până acum în alte scopuri. (N. R.)

siune la valoarea lor nominală, sau vor putea face anumite aranjamente de amânare pe lângă darea lor în gaj, cu unii dintre creditorii lor (B. N. R.), în felul acesta cele mai multe dintre instituturile de credit particulare vor putea fi salvate pentru economia națională și reînvierea creditului.

9. Toate formalitățile conversiunii vor fi absolut libere de orice taxe și timbre, iar obligațiunilor de conversiune, pe lângă garanția Statului, li se vor acorda prin lege cele mai largi avantaje posibile și obicinuite a se da efectelor publice de Stat.

10. Cererile de conversiune se vor face de debitori pe formulare anume (Sătenii cu ajutorul notarilor comunali) și se vor înainta Comisiunilor județene amintite (pcf. 4) odată cu declarațiunile autentice ale creditorilor respectivi despre creanțele lor calculate la zi (conform pcf. 6) procurate tot de debitori. Dela înaintarea cererii de conversiune și până la rezolvirea ei definitivă, debitorul se consideră în moratoriu cu obligația de a plăti dobânda minimală de 2% și a da polițe de preschimbare. Cererile de conversiune vor fi a se da cel mai târziu în două luni dela promulgarea legii de conversiune sub sancțiunea decăderii.

11. Toate legile economice excepționale în legătură cu datoritiile particulare — afară de legea contra cametei — se abrogă.

12. Dacă se va ivi necesitatea absolută în vederea legiferării principiilor de mai sus, se va proceda, concomitent, la schimbarea corespunzătoare a Statutelor Băncii Naționale a României și chiar a Constituției țării.

13. Noua lege a conversiunii să se facă cât mai simplă, cu cât mai puține excepțiuni, fără „goluri de munte” și alte „Potârcării”.

Și, ca să nu trec de numărul fatal „13”, încheiu aici.

București, Iunie 1933.

SOFRONIU ROȘCA.

Schimbare de metodă.

După cum am arătat în articolul nostru: ¹⁾ „Conferințele internaționale” desbaterea dela Londra pare că se va sfârși mai lamentabil decât oricare alta, căci rezoluțiunile adoptate dela o zi la alta sunt atât de

¹⁾ Vezi „Revista Economică” Nr. 22 din 3 Iunie 1933.

contradictorii, încât se bat cap în cap. În aceste condițiuni este într'adevăr de mirare că se mai cheltuiesc banii atât de scumpi astăzi, cu întreținerea delegațiilor de toate categoriile. Sumele cari se cheltuiesc astfel nu-s de disprețuit, căci după unele calcule, se consumă la Londra cu delegații adunați acolo, cca. 1.400.000 — Lei pe minut.

Cu eșecul conferinței dela Londra se pun însă pentru țara noastră probleme capitale, cărora ori le facem față ori ne expunem tuturor dezastrelor cari au amenințat vreodată vreo țară. E vorba de situația noastră economică rezultată de pe urma pierderii de bușeelor produselor agricole, ca o consecință a autarhizării tuturor țărilor. În felul acesta deși chestiunea era gravă și până acuma fiindcă prețurile produselor menționate au scăzut mereu în ultimii patru ani, ea devine de acum direct alarmantă, deoarece pierdem și restul de posibilități ce le mai avem pentru menținerea balanței noastre comerciale.

În fața gravelor evenimente așa cum rezultă ele din cele văzute, factorii noștri conducătorii cearcă iarăși măsurile de rigoare cari să ne scoată din impas. De sigur că în cadru internațional acestea ar fi prezentat o mai importantă eficacitate. Cea mai potrivită măsură ar fi fost restrângerea suprafețelor cultivate în plus de America și Canada ca unele cari au intrat în domeniul producției agricole intense, numai prin împrejurările datorite războiului. Cu această măsură interesul nostru era să demonstrăm că țara noastră nu a ajuns încă la o productivitate suficientă pentru a putea lua parte la reducerea suprafețelor cultivate și astfel ni se oferia ocaziunea de a ne pune la punct în intervalul convenit, cu metodele noastre de producție și a le aduce la nivelul celor streine. Dar nici America nici Canada și nici Australia nu vor să audă de așa ceva, pe de o parte, pe de altă parte cu eșecul conferinței, soluția este caducă și nu se poate pune în aplicare nici măcar într'o măsură restrânsă. Mai mult, țările menționate au încercat o soluțiune: urcarea artificială a prețurilor prin metoda inflației, care nouă nu ne convine și nu ne poate mulțumi, căci asemenea metode sunt lovite de eșec conform atâtor demonstrațiuni ce s'au făcut în ultimul timp.

În aceste condițiuni nu ne rămâne altceva de făcut decât să ne ajutăm singuri cum vom putea. De sigur hotărîrea se poate ușor adopta, dar este greu de realizat. S'au discutat în ultimul timp o seamă întreagă de modalități cari toate cer fonduri pe cari nu le putem găsi nicăieri. Astfel în această neputință se sbat toate cercurile interesate, cercând și bătând la diferite uși pentru a găsi capitalul de rulment, căci trebuie să menționăm că soluționarea problemei se caută și la noi pe calea umflării prețurilor. Găsim că pe această cale urmând, nu numai că nu vom ajunge la rezultate pozitive chiar în cazul greu de presupus, că vom găsi fondurile necesare, dar disprețuim experiențe prețioase fără să tragem concluziile cari se impun. Metoda care se încearcă la noi pentru asigurarea unui preț minim cerealelor a fost experimentată în America și Canada, în Jugoslavia, Bulgaria etc. cu rezultate dezastruoase. Într'adevăr mijlocul de a provoca o urcare a prețurilor cerealelor, nu este altul care să poată fi cu eficacitate folosit, decât intensificarea cererii. Ori acest fenomen iese din puterea de influență pe care s'o poată executa mijloacele artificiale de acțiune. Dacă ici-colo încercarea a dat temporar unele rezultate, bilanțul general a fost cu atât mai dezastruos, cu cât

ea a durat vreme mai îndelungată. Deși măsura ridicării prețurilor se grefează pe diferite variațiuni, totuși principiul este acelaș: punerea la contribuție a marilor rezerve de capitaluri, pentruca să se absoarbă producția, urmând a fi vândută în împrejurări favorabile. Dar împrejurările favorabile pentru a realiza supoziția admisă nu s'au arătat nicăieri. În consecință după atâtea rezultate dezastruoase obținute folosind metoda umflării prețurilor, metodă care în aceste condițiuni se poate numi cu drept cuvânt perimată, se pune întrebarea dacă e cazul s'o mai aplicăm și noi. Suntem datorii deci să sesizăm pe cei interesați și să accentuăm că n'avem nici cele mai elementare mijloace la dispoziție cu cari să începem operațiune, căci cele câteva sute de milioane reprezentând rezervele „Creditului agricol“ sunt ca o picătură de apă într'un lac: prea puține pentru a susține o operațiune de anvergură celei în discuție. Astfel încercarea urcării prețului cerealelor prin cumpărări artificiale, are toate șansele de a da greș.

E curios de constatat că în această privință și poate în multe altele, noi n'am adus nimic original. Copiem ceea ce am găsit la alții, fără nici un criteriu de discernământ și fără nici un aport de o cea mai neînsemnată culoare locală și națională. Mergem adecă în mod conștient în baltă chiar cu riscul de a ne îneca. Ce ar fi însă dacă am căuta să ne adaptăm situației? Să renunțăm la ideea aberativă că am putea urma prețurile și să ne acomodăm cu economia noastră împrejurărilor date. Este credem noi o soluție mai logică și în orice caz mai ușor de dus la îndeplinire deci mai pretabilă la rezultate avantajoase.

Chestiunea a fost desbătută de dl Corteanu, într'unul din numerile recent trecute ale ziarului „Argus“ care a arătat că la prețul de cincisprezece mii de Lei vagonul de grâu, în anumite condițiuni de conjunctură, țăranul nostru poate găsi rentabilitate în producția grâului. Noi nu mergem așa de departe fiindcă nici nu este nevoie. Vagonul de grâu nu s'a coborât încă la noi la prețul indicat. Din contră, dată fiind recolta deficitară a anului trecut am avut în țară tot timpul un preț la grâu mult superior cifrei indicate mai sus, cu tendințe chiar de continuă urcare și acum, sub avalanșa de știri contradictorii ale recoltei viitoare pe de altă parte. Dacă deci admitem că indicațiile dlui Corteanu sunt valabile, apoi prețul actual al grâului este suficient element de rentabilitate pentru producția grâului. Este adevărat că în discuție a intervenit apoi „Sindicatul agricol“ care cercând să răstoarne argumentațiile, a arătat că grâul nu poate fi vândut cu rentabilitate decât la prețul de cincizeci mii Lei vagonul. Pentru a ajunge la această concluziune „Sindicatul agricol“ înșiră o sumă de calcule, plecând dela o proprietate tip de 500 Ha. Rezultatul general confirmă chiar această a doua concluziune, dar ea poate fi ușor răsturnată. Într'adevăr se pune chestiunea dacă țara românească poate fi privită ca o țară de proprietate tip à 500 Ha. Ori examinând acest fapt, calculele își schimbă cu desăvârșire înfățișarea.

Noi știm că dela războiu încoace țara noastră este formată eminent din loturi de mică proprietate. Că vor fi rămas ici colo moșii mai întinse, acest fapt constituie numai un accident dintr'un proces în mers care nu poate constitui în nici un caz punct de tipică demonstrație. Astfel datele statistice ne dau repartișarea proprietății agricole pentru diferitele provincii românești precum urmează: ¹⁾

¹⁾ Vezi Ziarul „Argus“ din 20 Aprilie 1933, articolul: Terenurile arabile din România de Dr. Horia N. Lupea.

Câmpia Dunării (8 județe) proprietate până la 10 Ha. 76% din total, proprietate între 10—50 Ha. 6.5% din total, iar peste 50 Ha., 17.5% din total.

Dobrogea (4 județe) 43% din totalul proprietății agricole cad în prima categorie (până la 10 Ha.), 29% în a doua (10—50 Ha.) și 28% în a treia (peste 50 Ha.).

Regiunea carpatină din Muntenia și Moldova (12 județe) în aceeaș ordine, posedă 83%, 7% și 10% din proprietatea agricolă.

Lunca Siretului și a Prutului (10 județe) 74%, resp. 8% și 18%.

Basarabia (9 județe) 70% până la 10 ha, 24% între 10—50 Ha. și 6% peste 50 Ha.

Bucovina (5 județe) are o distribuție a proprietății agricole conform cifrelor: 77% până la 10 Ha., 7% între 10 și 50 Ha. și 16% peste 50 Ha.

Transilvania (23 județe) are 63% din proprietatea agricolă în proprietăți până la 10 Ha., 20% în proprietăți între 10 și 50 Ha. și 17% în proprietăți peste 50 Ha.

România are proprietatea agricolă astfel distribuită: 68% din total în loturi până la 10 Ha., 16% din total în loturi între 10 și 50 Ha., iar 16% în loturi de peste 50 Ha. În aceste condițiuni de distribuție a proprietății de sigur că a lua ca lot specific proprietatea de 500 Ha. este o greșală căci marea preponderanță o are mica proprietate.

Mica proprietate își lucrează astăzi pământul în cadrul mijloacelor familiare. Este ocupațiunea proprie a capului de familie aceea ca pământul să dea roade din cari să se hrănească toți ai casei. În aceste condițiuni o seamă întreagă de cifre înșirate în calculul „Sindicatului agricol“ cade din valabilitate, pentrucă diferitele amortizări prevăzute acolo nu au nici o rațiune, inventarul trebuincios fiindu-i necesar țăranului prin forța împrejurărilor pe de o parte, iar pe de altă parte acest inventar mai poate fi întrebuințat și în alte operațiuni, decât în agricultura propriu zisă. Astfel vitele de muncă (boi sau cai) servesc și la alte izvoare de venit în multe regiuni ale țării; mâna de lucru este disponibilă în orice împrejurare, iar întreținerea vitelor se face în foarte multe locuri tot cu produsele anexe ale agriculturii cari altfel nu pot fi valorificate. (Paiele de orz pentru cai și cocenii de porumb pentru boi și vaci). Mai mult inventarul viu (vitele de muncă) se regenerează automat și fără prea mari contribuțiuni materiale din partea proprietarului. Apoi agricultura poate fi ușor întregită cu creșterea vitelor și a pasărilor, pentru cari nu e nevoie să se cumpere nici o hrană, ci doar să se primească ca o interogare a ocupațiunii plugăritului și ca o mărire a randamentului acesteia. Astfel stând lucrurile este ușor de văzut că prețul de cost dat de „Sindicatul agricol“ nu este cel real pentru proprietatea agricolă tip a țării noastre. Evident cu ceea ce am parcurs până acuma, n'am făcut decât să restabilim niște cifre și să concludem că la actualul preț al grâului cultura românească de cereale poate găsi rentabilitate.

Dar cu aceasta statul românesc este dispensat de vreo acțiune pentru încurajarea producției agricole? Firește că nu. În primul rând el este dator să promoveze și să încurajeze prin organele sale mărirea productivității agricole. Este necesar acest fapt deoarece scoatem din pământ prin agricultură abia jumătate din ceea ce scot alte țări la unitatea de suprafață. Prin intensificarea producției, rentabilitatea agriculturii am putea spune că este evidentă chiar la prețul indicat de dl Corteanu.

Statul nu se poate menține numai aici cu concursul dat agriculturii. Avem o problemă nerezolvată

aceea a datorilor agricole. Prin ceea ce s'a făcut până acum în această ordine de idei, am ajutat pe debitorii, dar am distrus pe creditori și cu aceasta rezultatul general tot nul rămâne. Este necesar ca în însuși interesul debitorului deci al agriculturii, să reinviem creditul. Acest fapt se poate realiza dacă statul găsește o bază de finanțare conversiunii ceea ce nu ni se pare imposibil ci destul de ușor de împlinit.¹⁾

În fine unde contribuția statului în scopul atingerii unei limite de rentabilitate acceptabilă agriculturii se poate valida, este domeniul transportului pe căile ferate și acela al diferitelor taxe cari s'au pus la orice mișcare a sacului de grâu sau de produse agricole în general²⁾. Ele însumate întrunesc cifre exagerate cari merg până la 45% din valoarea produselor. Căci cine nu și-a permis a greva cu ceva produsul agricol dela „Camerile de agricultură” până la „Comitetele școlare”?

Vor mai fi desigur și alte laturi prin cari statul să poată acționa cu rezultate reale în folosul agriculturii cari toate strânse și respectate serios vor avea o mai mare eficacitate decât măsura discutabilă a susținerii unui preț cu mijloace artificiale. În felul acesta privim noi ca bună venită schimbarea de metodă.

Ing. GH. BRĂNDUȘ.

Statul — comunizant.

Poporul românesc prin ocupațiunea lui agricolă, prin firea lui, blândă, prin religiositatea lui n'are aplicații spre comunism, spre bolșevism. A fost datat în timpul mai nou la anarhie, bineînțeles, la anarhie, nu la comunism. Deși a moștenit dela înaintașii lui simțul de a nu se atinge de proprietatea altuia, totuși sugerându-i-se în continuu și cu patos, să-și însușiască avutul altuia, înora azi le place să iee cât mai mult dela alții, dar ferit-a Doamne, să fie aplicați a ceda ceva altuia pin patrimoniul lor, cu atât mai puțin, să-și părăsiască în beneficiul altora, în beneficiul unei comunități oarecare, casa și vatra părintească.

N'am putea susține, că guvernele, în totalitatea lor, sau cel puțin capetele lor: Brătianu, Averescu, Maniu, Iorga, Vaida-Voivod ar fi fost sau ar fi cătuși de puțin animați de spiritul comunist.

Mai presus de toate azi avem în fruntea Statului un Monarh, în puterea bărbăției, cuminte și activ, un Monarh, care în mod firesc constituie antiteza comunismului.

Și cu toate acestea, oricât de paradoxal s'ar crede, oricâtă combatere a comunismului manifesta guvernele Maiestății Sale, Statul, conștiu sau inconștiu, a provocat în sufletele unei considerabile părți a cetățenilor absolut liberi până mai deunăzi de veleități comuniste, un raționament foarte prielnic comunismului, un raționament, care nu se prea pronunța direct, dar formează stratul sufletesc cel mai propice, unde comunismul prinde rădăcini, se desvoltă, nepătruns de ochiul slab al autorităților.

Nu ne-am preocupat mult de comunism, deci nu cunoaștem amănunțit doctrina și sistemul, cu care co-

¹⁾ Vezi ziarul „Curentul” cu data de 10 Aprilie 1933, articolul: „Finanțarea conversiunii de G. Ionescu-Sisești.

²⁾ Vezi ziarul „Argus” Nr. 6062 cu data de 29 Iunie 1933, articolul: Bună gospodărie de George Stroe și Nrul 6065 din 2 Iulie a. c., articolul: Creșterea vitelor, cu subtitlul „Nu măsuri excepționale, ci bună gospodărie”, tot de George Stroe.

munismul vrea să „fericească lumea”. Știm însă că, la noi, în urma craselor abuzuri, a luat denumirea de „bolșevism”, deși bolșevismul este o parte mai radicală a comunismului. Știm apoi irefutabil, că comunismul comunizează averea mobilă și imobilă a *tuturor* cetățenilor, dându-le acestora, cel puțin teoretice, puțința de a exista. Cu alte cuvinte statul comunist — repetăm, cel puțin în teorie — ia averea lui Stan și Bran, dar o ia și pe a lui X și Y și o pune pe toată într'o singură căldare mare, în care se face mămăliga. Din mămăligă se împarte câte un bruş și lui Stan și Bran, dar și lui X și Y, ca *toți* să-și stâmpere foamea. Probabil cel ce împarte mămăliga își va reține pentru sine *doi* bruși și și *brânză*. Dar aceasta se întâmplă, per abusum, în oricare formațiune de stat.

În Statul nostru burghez, românesc, guvernele prin legea conversiunii, au luat toată averea lui Stan și Bran, compusă din creanțe, irelevant, că dâșii mai au sau ba altă avere, din care să se poată hrăni — și au dat-o lui X și Y, deși aceștia încă aveau cel puțin atâta avere ca să nu moară de frig și de foame, *ba unii aveau înzecit și însutit mai multă avere decât Stan sau Bran*.

Și acum se pune întrebarea: Oare nu-i mai aproape de mîntea omului, nu-i mai avantajos, nu-i mai bine să se hrănească *toți* cetățenii dintr'o masă oarecare, averea comună, decât ca din averea lui Stan și Bran să se hrănească numai X și Y, iar Stan și Bran să moară de foame? Această întrebare își vor pune-o sutele de mii de creditori, aduși la dezastru prin legea conversiunii, iar răspunsul, evident, este în folosul comunismului.

Pe de altă parte, unii debitori, fiind în continuu instigați de demagogii lihniți după putere și stare bună — nu-și mai îndeplinesc nici un fel de obligație nici cătră particulari, inclusiv băncile, nici cătră Stat. Și cu toată pornirea acestor debitori, nu spre comunism, ci spre anarhie, ei nu au partea covârșitoare în debandandă. Ei nu pot pătrunde cu mîntea lor simplă, că în Stat, în schimbul unei jertfe de sânge și de avere, trebuie să existe o ordine, căci altfel Statul nu mai e Stat, ci o harababură. Vina covârșitoare o au sufletele mefistofelice, cari afară de stomacul lor nu mai au nimic sfânt în lume și deci ori-ce distrugere nu-i mai împresionează!

Să nu se scape apoi din vedere, că suntem învrăstați de minoritari, dintre cari unii s'ar bucura mult să ajungă mândra noastră Țară pradă oricărui catalogism distrugător. Greșelile guvernelor le comentează și interpretează în fel și chip, spre a orbi populația bună, ca să sguduie temelii Statului.

Îată-l dar pe Statul nostru, ajuns, conștiu sau inconștiu, în postura de a fi cel mai bun nivelator al drumurilor comuniste! Și ne întrebăm, oare nu vor fi unii dintre cei mai înverșunați făuritori ai legilor anarhice dela noi tot atâția agenți ai Rusiei sovietice? Iar dacă ar fi, trebuie să felicităm capii comunisti, că au izbutit a fi mai isteți decât cei dela conducerea Statului nostru, că au știut să vâre în parlamentul român ideile și oamenii lor.

Cetățenii normali ai Statului român înțeleg să se însire *toți* în tranșee, când e vorba de apărarea frontierelor. Înțeleg să-și jertfiască *toți* într'o proporție echitabilă o parte din avutul lor spre salvarea intereselor superioare ale Statului. Dar această jertfă trebuie să o facă în proporția puterilor lor materiale *toți cetățenii dela Vlădică până la opincă*, inclusiv „Bestia” cu *toți* bestializații ei!

Am fi așteptat dela mintea luminată a dlui Vaida-Voivod, în care Țara și-a pus toată încrederea, să nu se lase momit de agenții sovietici din parlamentul român, să saneze cuminte cel puțin cea mai crasă anomalie din sânul Statului: raptul avutului unei considerabile părți a cetățenilor. — Că doar nu-și va închipui cineva, om cuminte fiind, că această anomalie e regulată prin metoda, să-i pui pe unii cetățeni în așteptare 5+5 ani de zile, în care timp pot muri în dragă voie de foame și de frig, iar... în mormânt să mai aștepte încă... 10,... 20 ani până ce și succesorii lor vor avea aceeași soartă?!

În calitate de umili cetățeni, dar conștii de drepturile și datorințele noastre cetățenești, conștii de primejdia ce amenință Statul, dorim, pretindem, ca cei ce din mila lui Dumnezeu și din... voința națională au vremelnic în mâni destinele Țării să se nizuiască, ca Statul să întruchipeze suprema ordine, suprema dreptate! Să nu facă din acest Stat canalul, prin care se scurg în masele populații predispoziții prielnice pentru orice tulburări sociale, pentru distrugerea monarhiei, pentru... Sodoma și Gomora!

Brad, 28 Iunie 1933.

L. VRACIU.

Sumele donate în scopuri culturale de băncile românești din Ardeal.

NUMELE BĂNCII	ANUL FOND.	CAPITAL SOCIAL	SUMELE DONATE ÎN LEI
„Agricola”, Hunedoara		1.500.000—	959.738—
„Albina”, Sibiu	1872	100.000.000—	45.875.670—
„Ancora”, Gătaia (j. Timiș)	1910	1.000.000—	144.000—
„Andreiana” Rășinari (j. Sib.)	1911	3.000.000—	3.319.119—
„Ardeleana”, Orăștie	1885	20.000.000—	6.932.699—
„Armonia” Cincul (j. Făgăraș)	1903	1.000.000—	510.229—
„Auraria”, Abrud (j. Alba)	1887	1.000.000—	2.429.259—
„Bocșana”, Bocșa-montană (jud. Caraș)	1895	1.500.000—	483.386—
„Banca Agrară”, Cluj	1920	55.000.000—	2.005.033—
„Banca Ajutorul”, Cluj	1928	500.000—	18.375—
„Banca Almajului”, Bozovici, (jud. Caraș)	1897	2.000.000—	330.000—
„Banca Arădană”, Arad	1919	7.500.000—	1.137.466—
„Banca Arieșana”, Turda	1927	3.000.000—	17.370—
„Banca Aurora”, Năsăud	1873	7.000.000—	3.007.790—
„Banca Bănătuului, Caransebeș, (j. Severin)	1920	2.000.000—	178.804—
„Banca Caraș-Severinului”, Lugoj	1927	3.250.000—	32.102—
„Banca Centrală Bănățană”, Timișoara	1922	10.000.000—	283.100—
„Banca Centrală”, Cluj	1919	50.000.000—	2.118.293—
„Banca Chioarului”, Șomcuta-Mare, (j. Satu-Mare)	1883	3.000.000—	351.013—
„Banca Comercială” din Maramureș, Sighet	1925	5.000.000—	60.000—
„Banca de Credit” s. a. Sft. Gheorghe, (j. Trei-Scaune	1925	5.000.000—	47.271—
„Banca Economilor” din Sălaj, Șimleu, (jud. Sălaj)	1911	2.000.000—	53.899—
„Banca Graniței”, Caransebeș (jud. Severin)	1923	3.000.000—	80.735—
„Banca Ilia Mureșana”, Ilia (jud. Hunedoara	1927	3.000.000—	9.700—
„Banca Oașia”, Sibiu	1926	20.000.000—	250.605—
„Banca Oșana”, Negrești (jud. Satu-Mare)	1926	4.000.000—	42.000—
„Banca Poporală”, Arpașul de jos (jud. Făgăraș)	1907	500.000—	10.000—
„Banca Poporală” Dej (jud. Someș)	1901	3.000.000—	798.211—
„Banca Poporală” din Aradul-Nou,	1920	2.547.600—	53.800—
„Banca Română”, Dumbrăveni, (jud. Târnava-Mică)	1921	6.000.000—	108.503—
„Banca Română Sebeșană” Alba-Iulia,	1887	10.000.000—	2.088.624—
„Banca Victoria” s. a. Arad	1887	100.000.000—	19.821.516—
„Banca Victoria”, Agrișteu, (jud. Târnava-Mică)	1926	2.000.000—	25.000—
„Câmpiana”, Mociu (j. Cluj)	1905	5.000.000—	651.352—
„Casa Noastră”, Satu-Mare	1919	50.000.000—	3.176.000—
„Cassa de Păstrare”, Săliște		2.500.000—	11.322.929—
„Chiorana”, Șomcuta-Mare (jud. Satu-Mare)		400.000—	1.081.310—
„Concordia”, Gherla (jud. Someș)	1910	2.000.000—	157.644—
„Corvineana”, Hunedoara		6.000.000—	10.186.918—
„Creditul Bănățan”, Lugoj	1921	10.000.000—	361.275—
„Crișana”, Brad (jud. Hunedoara)	1891	10.000.000—	8.102.119—
„Decebal”, Deva	1883	5.000.000—	2.635.649—
„Detunata”, Bucium (j. Alba)	1895	30.000—	2.412.925—
„Doina”, Câmpeni (j. Turda)	1895	1.000.000—	983.411—
„Economul”, Cluj	1885	10.000.000—	5.369.233—
„Frăția”, Sighișoara		5.000.000—	394.700—
„Furnica”, Făgăraș	1883	10.000.000—	2.446.953—
„Goronul”, Aiud	1912	5.000.000—	503.761—
„Grănițerul”, Dobra, (jud. Hunedoara)	1898	4.000.000—	883.552—
„Izvorul”, Alba-Iulia	1910	5.000.000—	285.414—
„Izvorul”, Sângirogi-Băi, (jud. Năsăud)		123.200—	116.499—
„Maramurășana”, Sighet,	1910	2.000.000—	272.062—
„Munteana”, Corniareva (jud. Severin)	1905	300.000—	60.135—
„Mureșiana”, Reghin (jud. Mureș)	1886	5.000.000—	1.421.679—
„Olteana”, Viștea de jos (jud. Făgăraș)	1893	1.000.000—	1.499.206—
„Orientul”, Brad (jud. Hunedoara)	1907	50.000—	87.318—
„Patria”, Blaj	1886	10.000.000—	5.023.498—
„Pârvoana”, Pârvoa, (jud. Severin)		605.259—	131.000—
„Păstorul”, Poiana-Sibiului		1.000.000—	34.908—
„Poporul”, Săliște	1908	5.000.000—	250.077—
„Porumbăceana”, Porumbacul de jos, (jud. Făgăraș)	1900	1.469.040—	121.506—
„Răureana”, Copalnic-Mănăștur (jud. Satu-Mare)	1898	1.561.201—	199.648—
„Sălăjeana”, Jibou, (jud. Sălaj)	1897	4.000.000—	572.523—
„Șercăiana”, Șercaia, (jud. Făgăraș)	1903	3.300.000—	675.804—
„Silvania”, Simleul-Silvaniei (jud. Sălaj)	1887	3.000.000—	3.637.689—
„Someșana”, Dej (jud. Someș)	1890	695.650—	1.959.020—
„Strugurul”, Pianul de sus (jud. Alba)		300.000—	400.000—
„Vărădiana”, Vărădia, (jud. Caraș)	1910	789.380—	18.866—
„Vatra”, Cluj	1907	5.000.000—	336.008—
„Viitorul”, Ocna-Sibiului	1907	1.000.000—	250.665—
„Vlădeasa”, Huedin, (jud. Cluj)	1895	15.500.000—	1.652.029—
„Voileana”, Voila, (jud. Făgăraș)		1.000.000—	295.332—

NUMELE BĂNCII	ANUL FOND.	CAPITAL SOCIAL	SUMELE DONATE ÎN LEI
„Vulturul”, D.-Sânmărtin	1907	3.000.000.—	445.103.—
„Zărândeana”, Băița, (jud. Hunedoara)		400.000.—	407.086.—
		Total 164.350.136.—	

(adeacă unasutășasezecișipatru milioane treisutecincizecimii una sutătreizecișase Lei)

De notat, că cele 73 bănci nu sunt singurele, cari au donat sume pentru scopuri naționale și filantropice. Datele dela celelalte bănci însă nu le avem până acum, deși le-am cerut în repetate rânduri.

Deasemenea este demn de amintit faptul, că avem instituții (cum este b. o. „Casa de Păstrare” din Săliște și „Crișana” din Brad), cari au donat anual chiar și 30—40% din venitul lor curat.

Situația.

Suntem spre sfârșitul lunei Iulie, deci în toiul sezonului de vacanță.

În politica internă situația este așa de curată, că conducătorii opoziției cu toții au putut să se retragă spre diferite stațiuni de repaus și întremare.

Nu cred să fie împărțâșiți de acelaș noroc membrii guvernului.

Fel de fel de probleme importante cer soluții urgente.

Starea de asediu expiră. Ea va trebui prelungită. Felul cum a fost aplicată până acum a mulțumit pe toată lumea. Chiar cei ajunși în mâinile justiției militare trebuie să recunoască, că pe bun drept au ajuns acolo și că s'a procedat cu ei civilizată.

Starea generală este destul de nesigură, iar prin mulțime își fac tot mai mult loc, curente cari tind să provoace dezordine și răsturnarea ordinii actuale. Din aceste cauze este absolut indispensabil ca starea de asediu să fie prelungită. Ridicarea ei ar fi o greșală mare, punând guvernul să lupte direct cu curente anarhice, când are de aranjat atâtea probleme urgente, privind consolidarea internă și externă a țării.

Recolta cerealelor și valorificarea ei de asemenea este o problemă de actualitate, care numai prin intervenția guvernului se poate tranșa. Schimburile de măsuri cu străinătatea se aranjează prin guvernele țărilor. Rolul guvernului în această problemă constă în aceea să găsească prin convenții sau alte combinații debușuri în străinătate pentru cerealele noastre.

Având debușuri asigurate în străinătate, pentru comerțul interior de cereale guvernul nu trebuie să aibe prea mare grijă, negustorii de cereale își vor face datoria.

Un lucru îmbucurător trebuie scos la iveală cu această ocazie. Recolta fiind bună, vom eși din iarnă fără grijă.

Din parte-mi mă bucur, că în urma hotărârei Consiliului de miniștrii de acum câteva zile voi mânca iarăși pâne albă, în locul integralei de până acum, care m'a îngrozit.

Problema plății cuponului extern dela 1 Septembrie crt. înainte. — Este o chestiune foarte gravă pentru situația tezaurului nostru. Rezolvarea ei însă nu mai prezintă așa mari greutăți, dat fiind că dl Ministru de finanțe a știut să pună în așa fel chestiunea aceasta la conferința dela Londra, ca creditorii noștri să fie nevoiți a accepta un aranjament suportabil.

Cam târziu, dar și așa-i bine, că conducătorii noștri au început să dea atenție și să organizeze turismul și la noi.

Vor trebui depuse insistențe pe lângă fruntașii vieții publice și bogătașii noștri, să viziteze stațiunile noastre climaterice și balneare. Prezența lor va ridica prestigiul acestor localități și totodată le vor atrage și

vizitatori noi. În plus prezența oamenilor mari ai zilei silește pe localnici să-și dea toată truda spre a înfrumseța localitățile lor și a le prevedea cu tot confortul ce se cere în ziua de azi.

Traitul este foarte aspru și redus la strictul necesar, totuși prin organizare bună, înlesniri și încurajări s'ar putea ajunge, ca și oamenii fără dare de mână să poată baremi într'o Duminică sau Sărbătoare să răsufle ușurat în mijlocul naturii.

Bursa deocamdată nu vrea să știe de vacanță. Conferința dela Londra a dat de lucru tuturor burselor inclusiv la a noastră.

Rămâne de văzut dacă după închiderea conferinței dela Londra, tendința bună dela noi se va menține mai departe.

Dela Paști până azi Petroliferele și Industrialele noastre s'au urcat cu 50—60%. Și chiar la prețurile de azi cursurile lor se prezintă foarte ferme.

Bancarele deși nu s'au urcat prea mult, 15—25% totuși sunt susținute.

Rentele interne sunt susținute, cele externe plutesc în nesiguranță.

Scurturile Urbane și rurale fluctuiază după cum se lansează știri de iertarea datoriilor sau executarea lor.

Devizele și valutele față de săptămâna trecută se prezintă ferme.

Aurul are agio 25—27%.

Francul francez agio 17%.

celelalte au agio între 12—14%.

București.

REMIZIER.

CRONICA

In atențiunea deponenților Cassei de depuneri. În conformitate cu ordinul Dir. Generale P. T. T. Nr. 113.929 din 28 Iunie 1933, livretele vechi ale Cassei de Depuneri emise de administrațiile Financiare vor fi preschimbate în livrete noi emise de „Cassa Națională de Economii” și cecuri poștale, până la data de 1 Ianuarie 1934.

Titularii sunt rugați a se prezenta cu livretul și toate chitanțele la oficiul poștal ghișeul respectiv unde li se vor face preschimbarea.

Aviz.

Pentru a înlesni institutelor noastre de bani să ajungă cât mai grabnic în posesiunea broșurei „*Indreptar practic în vederea aplicării legii pentru reglementarea datoriilor agricole și urbane din 14 Aprilie 1933*”, scrisă din încredințarea „Solidarității” de dl *Dr. Mihai Veliciu*, redactorul revistei noastre, dar și pentru motiv de economisire a speselor de poștă cu comandarea broșurei, atât de indispensabilă, am dispus expedierea unui număr corespunzător de exemplare la adresa băncilor noastre.

Rugăm a primi broșurile trimise și a le ținea ori plasa, iar prețul lor à Lei 50 pro exemplar, binevoii a-l asemna la banca „Albina” Sibiu pentru contul „Revistei Economice”.